

Το πώς και το γιατί:

Δημιουργώντας τον ERA

Ο ERA έχει περιγραφεί από την Επιτροπή ως «καίριος για την εξασφάλιση του οικονομικού και ανταγωνιστικού μέλλοντος της Ευρώπης». Η υλοποίησή του δεν αποτελεί επιλογή, αλλά απαραίτητο συστατικό για την διατήρηση της αξιοζήλευτης ποιότητας ζωής της Ευρώπης. Το ΠΠ6 είναι το σημαντικότερο εργαλείο για την λειτουργία του ERA. Αυτό συνεπάγεται ενίσχυση της καινοτομίας και βελτίωση της χρήσης και μεταφοράς των αποτελεσμάτων της έρευνας σε εμπορικές τεχνολογίες στην Ένωση και σε όλες τις περιφέρειές της, συμπεριλαμβανομένων των νέων κρατών μελών.

Μελλοντικές προοπτικές της έρευνας της ΕΕ:

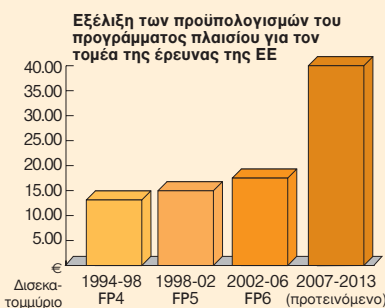
Τι ακολουθεί για την αριστεία στον τομέα της έρευνας της Ευρώπης;

Στις 16 Ιουνίου 2004, η Επιτροπή υιοθέτησε μια ανακοίνωση με τίτλο **Η επιστήμη και η τεχνολογία, κλειδιά του μέλλοντος της Ευρώπης**, με στόχο την εξασφάλιση του ηγετικού ρόλου της Ευρώπης στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη. Η ανακοίνωση αυτή, βασισμένη σε μια οικονομική πρόταση της ΕΕ του Φεβρουαρίου του 2004, συστήνει τον διπλασιασμό του προϋπολογισμού που έχει αφιερωθεί στην ευρωπαϊκή έρευνα περίπου στα €10 δις ανά έτος από το 2007-2013, μια περίοδο που θα περιλαμβάνει το Έβδομο Πρόγραμμα Πλαίσιο.

Ο κύριος λόγος για την αύξηση αυτή είναι να καταστεί εφικτή η πλήρης αξιοποίηση της προστιθέμενης αξίας των δράσεων σε ολόκληρη την ΕΕ με τη δημιουργία κρίσιμων μαζών υλικών, ανθρώπινων και πνευματικών πόρων, και με την άσκηση ενός ισχυρού αποτελέσματος μόχλευσης στις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα.

Η ανακοίνωση παρουσιάζει έξι κύριους στόχους για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής E&A στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ευρωπαϊκών κέντρων αριστείας, της δημιουργίας τεχνολογικών πρωτοβουλιών σε αναπτυσσόμενους βιομηχανικούς τομείς, και της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού οργανισμού για την υποστήριξη των βασικών ευρωπαϊκών ερευνητικών ομάδων. Επιδιοκμάζει τις επιπλέον προσπάθειες που γίνονται για την ανάπτυξη υποδομών E&A και την ενίσχυση των αριθμών εξειδικευμένων ερευνητών σε βασικούς τομείς.

Σκοπεύει επίσης να επικεντρώσει τις μελλοντικές ευρωπαϊκές ερευνητικές προσπάθειες σε βασικά θέματα. Έχουν ήδη αναγνωρισθεί δύο νέα θέματα – το διάστημα και η ασφάλεια. Τέλος, η ανακοίνωση με θέμα «Η επιστήμη και η τεχνολογία» συστήνει την ενίσχυση εκείνων των ερευνητικών προσπαθειών που διαθέτουν πιο αποτελεσματικές εφαρμογές, όπως η διαχείριση μέσω δημόσιων-ιδιωτικών εταιρικών σχέσεων.

Χρήσιμες διευθύνσεις

- **Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας:**
http://europa.eu.int/comm/research/era/index_en.html
- **Έκτο πρόγραμμα πλαίσιο:**
<http://fp6.cordis.lu/fp6/home.cfm>
- **Στρατηγική της Λισσαβώνας:**
http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/index_en.html
- **Στόχος 3% του Α.Εγχ.Π.:**
http://europa.eu.int/comm/research/era/3pct/index_en.html
- **Δημιουργία του «Ευρωπαϊκού χώρου έρευνας» : κατευθυντήριες γραμμές των δράσεων της Ένωσης στον τομέα της έρευνας:**
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2000/com2000_0612en01.pdf
- **Η επιστήμη και η τεχνολογία, κλειδιά του μέλλοντος της Ευρώπης:**
http://europa.eu.int/comm/research/future/index_en.html
- **Πίνακας Ευρωπαϊκής Καινοτομίας (Διάγραμμα τάσεων):**
<http://www.trendchart.org/>
- **Αριθμοί-κλειδιά 2003-2004 (Δημιουργία του ERA: επιστήμη, τεχνολογία και καινοτομία):**
http://europa.eu.int/comm/research/era/keyfigures_en.html
- **Οδηγός αιτούντων υπό το ΠΠ6 (PDF):**
http://europa.eu.int/comm/research/fp6/pdf/how-to-participate_en.pdf
- **Επενδύοντας στην έρευνα: το πρόγραμμα δράσης για την Ευρώπη (PDF):**
<http://europa.eu.int/comm/research/era/3pct/pdf/action-plan.pdf>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Έρευνας
Ιούλιος 2004

Printed in Belgium

KI-60-04-894-GR-D

Με σύγχρονο περιβάλλον και τελευταίο εξοπλισμό, η εταιρεία VUJE Trnava αποτελεί ένα στρατηγικό πολύτιμο λιθο υψηλής τεχνολογίας στη σημερινή Σλοβακία.

Η έκδοση αυτή δημιουργήθηκε από την:
Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Έρευνας
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
research@cec.eu.int
<http://europa.eu.int/comm/research>

Διοικητική μονάδα πληροφόρησης και επικοινωνίας
Φαξ: +32 2 295 82 20
B-1049 Bruxelles

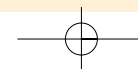
Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας (ERA)

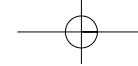

Η ευρωπαϊκή έρευνα σε δράση

Συνεργασία για ένα καλύτερο μέλλον στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση

Ιστορικό: Γιατί στηρίζει την έρευνα η Ευρωπαϊκή Ένωση;

Φανταστείτε αυτό το σενάριο: μια ομάδα επιστημόνων στη Λισσαβώνα κάνει μια σημαντική ανακάλυψη στην κυτταρογένεση, ξεκλειδώνοντας τις ζωτικές ενδείξεις για τον κληρονομικό καρκίνο. Ξοδεύουν αρκετό καιρό και χρήματα επιβεβαιώνοντας τα ευρήματά τους, για να μάθουν ότι μια σουηδική ομάδα κατέληξε ουσιαστικά στα ίδια συμπεράσματα πριν δύο μήνες.

Όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση ανησυχεί για τον κατακερματισμό της ευρωπαϊκής έρευνας, εν μέρει αναφέρεται σε τέτοιες περιπτώσεις. Στους κύριους στόχους της ΕΕ ανήκουν η συμβολή στην πιο αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ ενδιαφερόμενων φορέων της έρευνας και η βελτίωση του τρόπου με τον οποίο συντονίζουν τις δραστηριότητές τους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Άθροισμα όλων των (μικρών) μερών

Μια περιληπτική ανασκόπηση των εφευρέσεων και των επιστημονικών ανακαλύψεων που αλλάξαν τον κόσμο, όπως η τηλεόραση και ο παγκόσμιος ιστός, καταδεικνύει την μακρά παράδοση αριστείας της Ευρώπης στην έρευνα και την καινοτομία.

Αν και συνεχίζει να πρωτοπορεί σε πολλούς τομείς της έρευνας και της τεχνολογίας – ιδιαίτερα σε ενεργειακές και ιατρικές ανακαλύψεις – οι εξειδικευμένοι επιστήμονες και τα κέντρα τεχνολογίας της Ευρώπης ήταν συνήθως διεσπαρμένα σε ολόκληρη την ήπειρο. Όπως ακριβώς προκύπτει από το παραπάνω σενάριο, οι ερευνητικές προσπάθειες της Ένωσης υποφέρουν λόγω της έλλειψης επαρκούς δικτύωσης και συνεργασίας.

Σήμερα, με το **Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο (ΠΠ6)** – το τελευταίο μιας σειράς δράσεων σε επίπεδο ΕΕ για την χρηματοδότηση της έρευνας – γίνονται προσπάθειες να συγκεντρωθούν καλύτερα οι διεσπαρμένες ερευνητικές δραστηριότητες της Ευρώπης υπό μια στέγη, με τη δημιουργία μιας ανθεκτικής δομής στήριξης και δικτύων, ούτως ώστε να ανθίσουν η έρευνα και η καινοτομία.

Αυτή η ενιαία δομή ονομάζεται **Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας (ERA)** – μια πλατφόρμα για την συγκέντρωση και την εντατικοποίηση των προσπάθειών έρευνας σε επίπεδο ΕΕ, και το συντονισμό τους με εθνικές και διεθνείς πρωτοβουλίες. Ο ERA έχει ως στόχο να καθοδηγήσει τις ερευνητικές δραστηριότητες και την πολιτική καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη και να βοηθήσει ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικές, εξασφαλίζοντας έτσι το οικονομικό και ανταγωνιστικό μέλλον των 25 κρατών μελών της ΕΕ.

Δημιουργία του ERA

*Την ίδια χρονιά που γεννήθηκε ο ERA, οι αρχηγοί των κρατών και κυβερνήσεων της Ευρώπης δημιούργησαν τη Στρατηγική της Λισσαβώνας στην ευρωπαϊκή Σύνοδο Κορυφής στην Πορτογαλία. Επικέντρο της στρατηγικής ήταν να βοηθήσει την Ευρώπη να γίνει η «η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη γνωσιοκεντρική οικονομία σε παγκόσμια κλίμακα έως το 2010». Δύο χρόνια αργότερα, στη Σύνοδο Κορυφής της Βαρκελώνης, έχοντας την αίσθηση ότι η ΕΕ δεν ακολουθούσε το πρόγραμμα, η στρατηγική αυτή ενισχύθηκε με στόχους ενθαρρύνοντας τα κράτη μέλη να αυξήσουν το ποσοστό του Α.Ε.Π. που δαπανούσαν για έρευνα και ανάπτυξη – τον επονομαζόμενο **Στόχο του 3%**.*

Το Κέντρο Βιολογικής Έρευνας της Ουγγαρίας κέρδισε χωρίς δυσκολίες το σήμα του κέντρου αριστείας της ΕΕ, με τα προτερητάτά του στη γενετική, ενζυμολογία και φυτική βιολογία.

Περιεχόμενο και προκλήσεις: Επιταχύνοντας τον ERA

Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας δημιουργήθηκε για να αυξήσει τη συνοχή και τον αντίκτυπο της ευρωπαϊκής έρευνας. Στο ιδρυτικό του έγγραφο, **Για έναν ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της έρευνας**, απαριθμεί αρκετές σαφείς προκλήσεις που έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει.

Αυτές περιλαμβάνουν την καλύτερη χρήση των επιστημονικών πόρων και εγκαταστάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δυναμικότερες ιδιωτικές επενδύσεις στην Ε&Α, αυξημένους ανθρώπινους πόρους και κινητικότητα των ερευνητών, καθώς και τη δημιουργία συνθηκών που θα είναι περισσότερο πρόσφορες για ένα χώρο έρευνας με «κοινές αξίες».

Στο επίκεντρό του, ο ERA στοχεύει να συγκεντρώσει τους διασκορπισμένους πόρους και την τεχνολογία ούτως ώστε να μπορούν να διεξαχθούν σημαντικά και αποδοτικά έργα. Μέσω της βελτιωμένης ανταλλαγής και του συντονισμού πληροφοριών, στοχεύει να συνδράμει στη μείωση της γραφειοκρατίας – αυξάνοντας συγχρόνως την αποτελεσματικότητα και την εμπιστοσύνη.

Οι ανθρώπινοι πόροι είναι βασικό στοιχείο

Για να εμψυχήσει ζωή στον ERA, η Επιτροπή δημοσίευσε ένα έγγραφο με τίτλο **Δημιουργία του «Ευρωπαϊκού χώρου έρευνας: κατευθυντήριες γραμμές των δράσεων της Ένωσης στον τομέα της έρευνας»**, το οποίο συνέβαλε επίσης στη διαμόρφωση του Έκτου Προγράμματος Πλαισίου για την έρευνα.

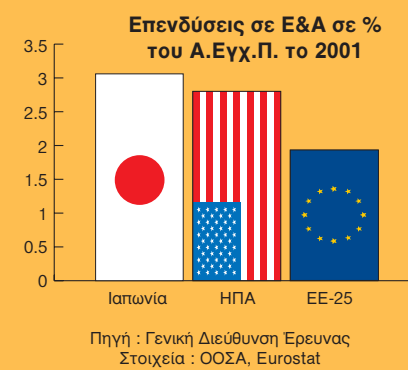
Μεταξύ άλλων, υπογραμμίζει τη σημασία της δικτύωσης εθνικών προγραμμάτων έρευνας και την αξία των συντονισμένων και στοχοθετημένων ερευνητικών έργων και της υποδομής της ΕΕ. Τονίζει επίσης τον κεντρικό ρόλο που κατέχουν οι ανθρώπινοι πόροι – για παράδειγμα γυναίκες και επιστήμη, θέματα κινητικότητας των ερευνητών, επιστήμη και νέοι – στην αναζωογόνηση της ευρωπαϊκής επιστήμης και τεχνολογίας σε μια διευρυνόμενη Ένωση.

Δεδομένα και αριθμοί:

Ευρώπη εναντίον της Ιαπωνίας και των ΗΠΑ

Ένας τρόπος μέτρησης της προόδου στο δρόμο προς την κορυφαία θέση του κόσμου όσον αφορά την καινοτομία και την επιστήμη είναι η σύγκριση της ΕΕ με τους κύριους ανταγωνιστές της, τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία. Ο ευρωπαϊκός πίνακας καινοτομίας 2003 – ένα εργαλείο αξιολόγησης – δείχνει σχεδόν σε όλα τα μέτρα ότι η απόδοση της Ένωσης στην καινοτομία (βλέπε Χρήσιμες διευθύνσεις) παραμένει πιο αδύναμη από αυτή των ΗΠΑ, παρά τις στρατηγικές της Λισσαβώνας και της Βαρκελώνης.

Ένα από τα κύρια εργαλεία υπολογισμού αυτής της απόδοσης είναι το ποσό που δαπανά μια χώρα για Ε&Α ως ποσοστό του Α.Ε.Π της. Ο στόχος του 3% της Βαρκελώνης είναι ένα όριο δαπανών για την έρευνα στο οποίο θα πρέπει να φτάσουν τα κράτη μέλη για να επιτευχθεί ο στόχος του να γίνει η Ε.Ε η δυναμικότερη οικονομία που να βασιζέται στη γνώση σε παγκόσμιο επίπεδο. Συνολικά, η ΕΕ-15 έχει κατορθώσει να αυξήσει οριακά το ποσό που δαπανά σε Ε&Α από 1.92% το 1999 σε 1.99% το 2002. Ωστόσο, κατά μέσο όρο, η Ένωση υπολείπεται ακόμη των βασικών της ανταγωνιστών, της Ιαπωνίας (2.98%) και των ΗΠΑ (2.80%). Για λεπτομέρειες, βλέπε τη γραφική παράσταση.

Προγράμματα Πλαίσια για την έρευνα:

Ερευνώντας το Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο

Από την αρχή του Πρώτου Προγράμματος Πλαισίου για την Ε&ΤΑ, το 1984, η ΕΕ κατέχει έναν ηγετικό ρόλο στην οργάνωση και την εφαρμογή πολυκλαδικών δραστηριοτήτων έρευνας και συνεργασίας στην Ευρώπη και εκτός αυτής (βλέπε γραφική παράσταση προϋπολογισμών). Τα προγράμματα έρευνας της ΕΕ ήταν τα πρώτα που συμπεριέλαβαν τα νέα κράτη μέλη σε συλλογικά έργα.

Το Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο (ΠΠ6) 2002-2006 επικεντρώνεται στην έρευνα υψηλής ποιότητας η οποία **επικεντρώνει και ενσωματώνει** μαζί την επιστήμη και έρευνα της Ευρώπης. Προσπαθεί επίσης να αξιοποιήσει στο έπακρο την διακρατική συνεργασία, ενσωματώνοντας προοδευτικά δραστηριότητες και φορείς, ούτως ώστε η Ευρώπη να είναι σε θέση να επικεντρώνεται σε λιγότερες θεματικές ερευνητικές προτεραιότητες.

Γενικά, οι επτά κύριες θεματικές προτεραιότητες στις οποίες το ΠΠ6 καλείται να επικεντρώσει και να ενσωματώσει την έρευνα είναι:

- Βιολογικές επιστήμες: γονιδιωματική και βιοτεχνολογία για την υγεία (€2,25 δις)
- Τεχνολογίες κοινωνίας της πληροφορίας (€3,62 δις)
- Νανοτεχνολογίες και ναυοεπιστήμες, γνωσιοκεντρικά πολυλειτουργικά υλικά και νέες διαδικασίες και συσκευές παραγωγής (€1,30 δις)
- Αεροναυτική και διάστημα (€1,07 δις)
- Ποιότητα και ασφάλεια τροφίμων (€685 εκατομμύρια)
- Βιώσιμη ανάπτυξη, κλιματολογικές μεταβολές του πλανήτη και οικοσυστήματα (€2,12 δις)
- Πολίτες και διακυβέρνηση σε μια γνωσιοκεντρική κοινωνία (€225 εκατομμύρια)

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του ΠΠ6 ήταν η δημιουργία νέων ιδρυτικών οργάνων – όπως τα **Δίκτυα αριστείας** και τα **Ολοκληρωμένα σχέδια** – για να συγκεντρώσει μια κρίσιμη μάζα τεχνολογίας και πόρων ούτως ώστε να επιτύχει φιλόδοξους ερευνητικούς στόχους.

Μεγάλος προϋπολογισμός, σπουδαίες ευκαιρίες

Επιπλέον, ένα σημαντικό ποσό – €2,6 δις του προϋπολογισμού ύψους €17,5 δις του ΠΠ6 έχει δεσμευθεί για δραστηριότητες για την **δύμηση του ERA**, όπως για παράδειγμα προγράμματα για έρευνα και καινοτομία, ανθρώπινους πόρους και κινητικότητα, ερευνητικές υποδομές, και επιστήμη και κοινωνία. Επίσης, €320 εκατομμύρια έχουν αφιερωθεί στην **ενίσχυση των θεμελίων του ERA**, στηρίζοντας τον καλύτερο συντονισμό και τη συνεκτική ανάπτυξη πολιτικών Ε&Α, όπως για παράδειγμα το πρόγραμμα ERA-NET. Το ΠΠ6 διαθέτει επίσης πάνω από €1,2 δις για έρευνες της Ευρατόμ (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας), όπως η ελεγχόμενη θερμοπυρηνική σύντηξη (ITER), η διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που προέρχονται από προστασία από την σχάση και ακτινοπροστασία, κλπ.

Έργα του ΠΠ6 που χρηματοδοτούνται με τα νέα όργανα:

SEAFOODplus

Αυτό το ολοκληρωμένο σχέδιο ξεκίνησε στις αρχές του 2004 και επικεντρώνεται στη μείωση των προβλημάτων υγείας και τις ασθένειες που σχετίζονται με τη καλλιέργεια και την παραγωγή ιχθυοπροϊόντων/ιχθύων. Αντιμετωπίζει θέματα όπως η δεοντολογία της ιχθυοκαλλιέργειας, οι καταναλωτικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, καθώς και οι τρόποι βελτίωσης της παραγωγής και καλύτερης χρήσης των υποπροϊόντων. Η συμβολή της ΕΕ στο έργο καλύπτει το 55% του προϋπολογισμού ύψους €26 δις. Μεταξύ των 70 εταίρων από 16 ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβάνονται των νέων κρατών μελών, υπάρχουν αντιπρόσωποι από τη βιομηχανία, τους ακαδημαϊκούς κύκλους και το εμπόριο – ιδιαίτερα ΜΜΕ.

GA²LEN

Το Ευρωπαϊκό δίκτυο αλλεργίας και άσθματος σε παγκόσμιο επίπεδο – μια κοινοπραξία ερευνητικών οργανισμών σε ολόκληρη την Ευρώπη, που ξεκίνησε στις αρχές του 2004 – διαφωτίζει ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας. Με την ένωση του υπό το ΠΠ6, αυτό το πενταετές δίκτυο αριστείας, με στήριξη επένδυσης ύψους €14,4 δις της ΕΕ, έχει ως στόχο την ενίσχυση της συνολικής ποιότητας και σχετικότητας της έρευνας γι' αυτές τις πολύπλοκες ασθένειες, μειώνοντας ταυτόχρονα την επιβάρυνση που δέχονται οι πολίτες της Ευρώπης και το σύστημα υγείας της από τις αλλεργίες και το άσθμα.

